

ALS DE SIRENES BLIJVEN LOEIEN

ALS DE SIRENES BLIJVEN LOEIEN

POLITIE EN PTSS

Onder redactie van
Angelique Starreveld

Omslagontwerp: Robbie Smits

Foto omslag: Detail politiewagen © Lex van Lieshout / ANP XTRA

Ontwerp binnenwerk: Sander Pinkse Boekproductie
Foto's Michaël Smit, Patty Birkhoff, Marcella Petersen,
Daniëlle Visser-Van den Brink, Angelique Starreveld:
© Cees Schutt (politie eenheid Rotterdam); Foto's Dick Kleijn
en Leon van den Goorberg: © Nadine Rovers

ISBN 978 94 6249 641 5

e-ISBN 978 94 6249 642 2

NUR 770

© A. Starreveld / Uitgeversmaatschappij Walburg Pers,
Zutphen, 2021

www.walburgpers.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Zoveel mogelijk is getracht de eventuele rechthebbenden van de afbeeldingen te achterhalen. Rechthebbenden die in dit verband niet zijn benaderd wordt verzocht zich met de uitgever in verbinding te stellen.

Inhoud

Voorwoord 7

Inleiding 9

Patty Birkhoff 12

Michaël Smit 26

Daniëlle Visser-van den Brink 46

Pieter Koning 68

Dick Kleijn 84

Leon van den Goorbergh 102

Angelique Starreveld 114

Willem Hogeveen 126

Marcella Petersen 136

Angelique Pollen 148

Postscriptum 161

Nawoord 165

Voorwoord

Begin 2018 werd ik door mijn districtschef gevraagd om, als afsluiting van mijn loopbaan binnen de politie, onderzoek te doen naar hoe wij als politie beter om konden gaan met collega's die PTSS hebben.

Als leidinggevende heb ik zelf vier collega's met PTSS begeleid dus dit was geen onbekend terrein voor mij. Ik heb voor het onderzoek rond de honderd collega's gesproken die PTSS hadden. Mannen, vrouwen, jong en ouder. Ook heb ik enkele partners van de collega's gesproken.

Mijn eerste idee was om een paar A4'tjes te maken als leidraad voor leidinggevendenden. Door de gesprekken veranderde ik van gedachten en uiteindelijk heb ik een presentatie gemaakt die ik voor de eenheidsleiding en alle leidinggevendenden van de eenheid Amsterdam heb gehouden. Deze indringende lezing gaat over wat de individuele collega doormaakt. De angsten, de frustraties. Waar hij/zij tegen moet vechten. Tegen zichzelf, tegen de organisatie die hem/haar niet begrijpt, tegen de collega's die het niet snappen. Nu geef ik de presentatie, op verzoek, nog in het land.

De gesprekken met de collega's duurden soms vier tot vijf uur, waarbij ik zelf nauwelijks aan het woord was. De collega's spraken vaak vrijuit, waren emotioneel, kregen tijdens het vertellen soms herbelevingen. Deze gesprekken hebben diepe indruk op mij gemaakt. Soms zodanig dat ik, op weg naar huis, mijn auto aan de kant zette om tot mezelf te komen. Vooral de collega's die

niet meer konden werken, vaak al afgekeurd waren, hadden zeer indringende verhalen.

Zelden spraken we over de oorzaken, de incidenten, maar meer over wat hun was overkomen. Hun angsten, frustraties, gedragsveranderingen, gezinnen en de persoonlijke strijd tegen de organisatie waren de onderwerpen.

Maar we hadden het vooral over hun angsten. Het niet of nauwelijks kunnen slapen door de terugkerende herinneringen, waardoor ze binnen hun gezin van een vrolijk mens in een in zichzelf gekeerd persoon veranderden. Huwelijken die stukgingen, omdat hun partner het niet meer aankon. Pogingen tot zelfdoding, maar ook de vechtlust om er weer bovenop te komen, hoe zwaar dat ook is.

In dit boek zult u een aantal verhalen vinden van collega's die de kracht hebben gevonden om hun verhaal te vertellen. Ik weet hoe moeilijk het voor hen was om weer in hun herinnering terug te gaan. De triggers die dat met zich meebrengt, zijn enorm en erg verdrietig.

Ik heb zoveel bewondering gekregen voor alle collega's die PTSS hebben. Of ze nu afgekeurd zijn of nog partieel werken, het zijn collega's die veel meer waardering moeten krijgen dan ze tot nu hebben gekregen.

Ik hoop ook van harte dat dit boek gaat bijdragen aan het begrip voor en de acceptatie van mentale blessures die opgelopen zijn door het politiewerk en dat collega's de steun krijgen die zij verdienen.

Heemskerk, september 2020

Lex Verzijlbergen

Gepensioneerd commissaris van politie

Inleiding

Mijn naam is Angelique Starreveld en ik ben politie-agent geweest van 1990 tot en met 1999. Het mooiste beroep van de wereld, zo voelde dat voor mij. De belangrijkste beweegreden om ‘bij de politie te gaan’ was om de wereld een stukje rechtvaardiger te maken.

Machtsmiddelen zijn in mijn visie onmachtsmiddelen. Een open blik, mensen terechtwijzen in een gesprek, maar ook juist luisteren naar elkaar, dat was en is voor mij de kracht van ons als politie. In mijn opinie was het vaak: ‘Waarom om je heen slaan, ruziemaken, stelen; ga gewoon een gesprek aan. Dan hebben we al minstens de helft van een incident opgelost.’ Ik gebruikte in gesprekken altijd een bekende verhoortechniek, de zeven gouden w’s: wie, wat, waar, waarmee, op welke wijze, wanneer, waarom? — het zijn de vragen die ik nog steeds stel aan mensen. Soms liep het op niets uit, maar vaak gingen mensen juist door het gesprek nadenken over de reden waarom ze andere mensen iets aandeden. Mijn gepraat was en is mijn wapen, zogezegd.

Tegelijkertijd was en is het ook mijn valkuil. Hoe beter je mensen leert kennen en gezichten een naam, verleden en toekomst krijgen, hoe meer je bij iedereen betrokken raakt en situaties je ook daadwerkelijk raken. Dus dan neem je een gedeelte van hun leed of verdriet over en wordt het onderdeel van je eigen leven. Je probeert te bedenken wat je kunt doen om het voor hén beter te maken, terwijl zij daar misschien zelf wel een

veel betere oplossing voor hebben. En daarbij kun je soms vergeten dat jijzelf als ‘mens uit uniform’ óók een leven hebt, met jouw familie en dierbaren. Tenminste, dat is voor mij het geval.

Ik merkte dat ik in de jaren dat ik bij de politie werkte anders werd. Niet in één keer, maar door de jaren heen. Incident op incident stapelde zich op totdat het mij, zonder dat ik het zelf had voorzien, te veel werd. Het ongelukkigste moment was, denk ik, bij de jaarwisseling 1999–2000. Iedereen was in een hoerastemming en ik was uitgenodigd op verschillende feesten. Het enige wat ik die avond kon doen was met een heel grote deken over mijn hoofd liggen, zodat al dat vuurwerkgeknal buiten bleef en ik niet al die triggers van nog niet verwerkte incidenten binnenkreeg. Maar vertel dan maar eens aan je vrienden waarom je niet van de partij bent en iedereen teleurstelt.

Dat is onder andere wat leven met PTSS is.

Op het moment dat ik besepte dat ik door mijn werk beroepsgerelateerde PTSS had opgelopen, heb ik hier met heel veel mensen over gesproken. Ik merkte dat deze beschadiging in de hersenen door PTSS bij hen ook vaak werd afgedaan met ‘stel je niet zo aan, zeg’. Ik weet dat mijn collega’s zijn beschadigd door traumatische incidenten en dat ze zo goed mogelijk door het leven proberen te komen. Met dit boek wil ik de oprechte verhalen van mijn collega’s delen.

In dit boek kun je lezen wat deze traumatische incidenten zijn geweest en wat ze behelzen, niet alleen voor de slachtoffers, nabestaanden, direct betrokkenen, maar ook voor ons als mens in een uniform. Ik denk dat wij geen moment vergeten dat wij bij jullie

zijn geweest, ook al weten wij misschien elkaars naam niet meer. In ons blauwe hart kloppen alle mensen en incidenten nog steeds door. Ons hele leven lang.